

Дедушно А. В.

ПЕРФОРМАТИВИ В МОВІ Й МОВЛЕННІ

(на матеріалі української мови)

Монографія

Київ
Видавництво Ліра-К
2017

УДК 81
Д 265

Рецензенти:

Білоусенко П. І., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Запорізького національного університету.

Христіанінова Р. О., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови та методики викладання фахових дисциплін Бердянського державного педагогічного університету.

Домброван Т. І., доктор філологічних наук, професор кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

*Затверджено до друку
вченою радою Полтавської державної аграрної академії
(протокол 21 від 28 лютого 2017 року)*

Дедухо А. В.

Д 265 Перформативи в мові й мовленні (на матеріалі української мови) : Монографія / А. В. Дедухо. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 212 с.

ISBN 978-617-7507-16-0

У монографії подано аналіз українських перформативних мовленнєвих актів. Дослідження лінгвопрагматичних і структурно-семантичних особливостей таких одиниць здійснюється в межах виокремленої функціонально-семантичної типології перформативних актів. Класифікацію розроблено з урахуванням комунікативних намірів і особливостей контексту, у якому реалізується висловлювання. Представлено типові й нетипові перформативні форми мовленнєвих актів з різними видами інтенцій, їхнє синтаксичне оформлення. Ураховано й прагматичні чинники, завдяки яким інтенсифікується або конкретизується дія висловлювання.

Для мовознавців, викладачів вищих навчальних закладів, студентів.

ISBN 978-617-7507-16-0

© А. В. Дедухо, 2017
© Видавництво Ліра-К, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
------------------------	---

ВСТУП	11
--------------------	----

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРФОРМАТИВНОСТІ

1.1. Перформативність як семантико-прагматичне	14
1.2. Іntenція як основна ознака перформативних актів	24
1.3. Типологічні характеристики перформативних актів	27
1.4. Функціонально-семантичні класифікації перформативних дієслів	34
1.5. Засоби вираження перформативності	38

РОЗДІЛ 2. ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРФОРМАТИВНИХ АКТІВ МОВЛЕННЯ

2.1. Комісивні перформативні акти мовлення	42
2.2. Екзерситивні перформативні акти мовлення	49
2.3. Бехабітивні перформативні акти мовлення	54
2.4. Вердиктивні перформативні акти мовлення	58

РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРФОРМАТИВНИХ АКТІВ МОВЛЕННЯ

3.1. Перформативні акти з комісивною інтенцією	61
3.1.1. Перформативні акти власне обіцянки	61
3.1.2. Перформативні акти клятви і присяги	65
3.1.3. Перформативні акти запевнення і завірення	71
3.1.4. Перформативні акти зобов'язання	74
3.1.5. Перформативні акти зарікання	77
3.1.6. Перформативні акти закладу	79
3.1.7. Перформативні акти власне гарантії і поручительства	80
3.2. Перформативні акти з екзерситивною інтенцією	84
3.2.1. Перформативні акти з інтенцією прохання	84

3.2.1.1. Перформативні акти власне прохання.....	86
3.2.1.2. Перформативні акти благання, мольби, заклинання.....	91
3.2.1.3. Перформативні акти запрошення.....	93
3.2.2. Перформативні акти з інтенцією поради.....	95
3.2.2.1. Перформативні акти власне поради.....	96
3.2.2.2. Перформативні акти рекомендації, пропозиції, застереження, попередження.....	102
3.2.3. Перформативні акти з інтенцією наказу.....	108
3.2.3.1. Перформативні акти власне наказу.....	110
3.2.3.2. Перформативні акти вимоги.....	112
3.2.3.3. Перформативні акти з призначення / звільнення.....	114
3.2.3.4. Перформативні акти заборони.....	116
3.2.3.5. Перформативні акти дозволу.....	118
3.2.3.6. Перформативні акти оголошення: власне оголошення, заяви, проголошення, виголошення.....	120
3.2.3.7. Перформативні акти підтвердження: власне підтвердження, визнання, засвідчення, доручення, заповіту, називання, зізнання.....	123
3.3. Перформативні акти з бежабiтивною iнтенцією.....	129
3.3.1. Перформативні акти подяки.....	129
3.3.2. Перформативні акти вибачення.....	135
3.3.3. Перформативні акти побажання.....	141
3.3.4. Перформативні акти поздоровлення.....	150
3.3.5. Перформативні акти співчуття.....	155
3.3.6. Перформативні акти вітання / прощання.....	158
3.4. Перформативні акти з вердиктивною iнтенцією.....	162
3.4.1. Перформативні акти з власне вердиктивною iнтенцією....	162
3.4.2. Перформативні акти з iнтенцією оцiнки.....	167
ВИСНОВКИ.....	172
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	182
ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	206

CONTENTS

FOREWORD	9
-----------------------	---

INTRODUCTION	11
---------------------------	----

PART I. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF INVESTIGATING PERFORMATIVITY

1.1. Performativity as a semantic-pragmatic phenomenon.....	14
1.2. Intention as a main feature of performative acts.....	24
1.3. Typological characteristics of performative acts	27
1.4. Functional-semantic classifications of performative verbs.....	34
1.5. The means of expressing performativity	38

PART 2. LINGUISTIC-PRAGMATIC PECULIARITIES OF PERFORMATIVE SPEECH ACTS

2.1. Commissive performative speech acts.....	42
2.2. Exercitive performative speech acts	49
2.3. Behabitive performative speech acts	54
2.4. Verdictive performative speech acts.....	58

PART 3. STRUCTURAL-FUNCTIONAL PECULIARITIES OF PERFORMATIVE SPEECH ACTS

3.1. Performative acts with commissive intention.....	61
3.1.1. Performative acts of promise proper	61
3.1.2. Performative acts of vow and oath.....	65
3.1.3. Performative acts of assuring, certifying.....	71
3.1.4. Performative acts of obligation	74
3.1.5. Performative acts of renouncing	77
3.1.6. Performative acts of betting	79
3.1.7. Performative acts of guaranteeing proper and warranting ...	80
3.2. Performative acts with exercitive intention	84
3.2.1. Performative acts with the intention of request.....	84

3.2.1.1. Performative acts of request proper	86
3.2.1.2. Performative acts of entreaty, supplication, adjure	91
3.2.1.3. Performative acts of invitation	93
3.2.2. Performative acts with the intention of advice.....	95
3.2.2.1. Performative acts of advice proper	96
3.2.2.2. Performative acts of recommendation, suggestion, warning, notifying	102
3.2.3. Performative acts with the intention of order.....	108
3.2.3.1. Performative acts of order proper	110
3.2.3.2. Performative acts of demand	112
3.2.3.3. Performative acts of appointment / dismissal	114
3.2.3.4. Performative acts of prohibition	116
3.2.3.5. Performative acts of permission	118
3.2.3.6. Performative acts of announcement: announcement proper, statement, proclamation, declaration	120
3.2.3.7. Performative acts of confirmation: confirmation proper, acknowledgement, certifying, warrant, testament, calling, confessing	123
3.3. Performative acts with behabitive intention	129
3.3.1. Performative acts of thankfulness	129
3.3.2. Performative acts of forgiveness	135
3.3.3. Performative acts of wish.....	141
3.3.4. Performative acts of congratulation	150
3.3.5. Performative acts of sympathy.....	155
3.3.6. Performative acts of greeting / parting.....	158
3.4. Performative acts with verdictive intention.....	162
3.4.1. Performative acts with verdictive intention proper	162
3.4.2. Performative acts with evaluation intention.....	167
 CONCLUSIONS	 177
 EFERENCES	 182
 SOURCES OF ILLUSTRATING MATERIAL	 206